

ישיבת עזרת

שנת הקהל

פרשת אמור • גליון 179 • ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי בית המדרש "החיים והשלום" בני-יורק

מחפזר הקדוש

זרע שמשון

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

מדרש רבה, "שור או פשב או עז" וכו' הדיא הוא דכתיב, "ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח" וכו', וכי שור נולד והלא עגל נולד, אלא משום "עשו להם עגל מסכה", לפיכך קראו הכתוב שור ולא עגל. עכ"ל. ושם במדרש בסמוך, וכי מה ראה לעשות שור ראש לכל הקרבנות, אמר רבי לוי משל למטרונה וכו' ושיצא עליה שם רע עם אחד מגדולי מלכות, ובדק המלך בדברים ולא מצא בהם ממש, מה עשה המלך עשה סעודה והושיב אותו האיש בראש של מסבין, כל פל לפה להודיע שבדק המלך בדברים ולא מצא בהם ממש. כך לפי שאמות העולם מונין את ישראל, לומר עשיתם את העגל, לפיכך נעשה שור ראש לכל הקרבנות, לומר שבדק הקדוש ברוך הוא בדברים ולא מצא בהם ממש. ולעין המפרשים הם תמוהים וכוותרים זה את זה, ולידין ניהא דאיתא במדרש ע"פ "ראה ראיתי את עני עמי, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אתה רואה ראיה אחת, ואני רואה שתי ראיות, אתה רואה אותן באים לסיני ומקבלין תורתך, והו' "ראה" ועוד "ראיתי" זו היא ראית מעשה העגל, כשאבא על הר סיני לתן להם התורה, וזמטין א' מטטרומולין שלי ומכעיסים אותי בו, דכתיב "פני השור משמאל" וכו'. עכ"ל. ומה שלא היה השור, פ' הש"ך פדי שיראו בזיונם שאם הוא אלוה או מנהיג לא היה צריך גדול וזה צריך לאכול עשב עד שיגדל ויעשה שור, עכ"ל. נמצא, שמה שהי' עגל לפי האמת היה סבה מאת המקום פדי לבזותם ולביישם, אמנם לעין הרואים המעשה היה עגל סוכרים שאף מהשבטן של ישראל היה לעשות עגל ממש, ואם היה אמר הכתוב עגל היה לבית ישראל למזכיר עז, שהרי באמת עשו עז, ולפיכך אמר שור. ולע"א שעשה ראש לכל הקרבנות לומר שבדק הקב"ה בדברים ולא מצא בהם ממש שהואיל שלא נתקמה מחשבתם שהיו רוצים שור ועלה עגל, ובהיותו עגל נתבישו, א"כ אין ממש במעשה זה, שהרי המעשה אינו חשוב כשהוא הפך המחשבה. וכן יוכן הפסוק "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב" דמאי נפקא מינא אם אוכל עשב או אינו אוכל, ועוד דלאחר שאמר "יעשו עגל כחורב" מהו שתור לומר "בתבנית שור" אם לא היה שור אלא עגל? אלא לגלות לנו הבזיון שקבלו בו ישראל שלא בא שור כמו שהיו סוכרים, אלא תבניתו, דהינו עגל, והיה צריך לאכול עשב עד שיגדל, ואף כאן התחיל הכתוב "שור או פשב או עז" פדי להשמיענו הטעם שמהל להם לפי שהיו רוצים שור ויצא להם עגל ונתבישו בו, וכל העושה עברה ומתביש בה מוחלין לו מיד כמ"ש ז"ל, ומשום הכי, עשה ראש לכל הקרבנות, לפי שמונה השם של שור נודע שנתהרמו ונתבישו בוודאי שהוא ראוי להיות ראש לקרבנות.

הכנות לשעת קרבן

מצות, ואביא את עצמי לידי פך. דהינו למשל כשרואה צלמי עכו"ם ירוק עליהם וכיוצא בהן בזיון פדי שיתפסוהו וישרפוהו, או אם יוכל להמלט יאמר לא אמלט פדי לקדש השם. העושה פן הוא מתחייב בנפשו. רק המצוה היא אם בעל כרחו בא עליו דבר זה, אז יקדש את השם יתגדל ואל יעבור. וזהו שדייק ר' עקיבא מתיבא לידי, פלומר לא שאני אביא עצמי לדבר זה, רק בלא לידי. ובהו מתרין למה לא הזכיר בתורה בהדיא הקדוש השם שעשה אברהם אבינו באור פשדים, פי מה שנאמר, אני ה' אשר הוצאתיך מאור פשדים זה אינו אלא רמז בעלמא, והא ראיה הרבה מפרשים פשוט על פי פשוטו בענין אחר, וקדוש השם של חנניה מישאל ועזריה ודניאל הזכיר בהדיא. אלא הש"י לא כתב של אברהם פדי שלא ילמדו הדורות ממנו, פי הוא היה מביא את עצמו לידי דבר זה, דהינו ששבר צלמי תרח, וזהו אסור לדורות לעשות פן. אבל דניאל וחנניה מישאל ועזריה שהדבר בא להם והצרכו לקדש השם, נכתב פדי שילמדו הדורות מהם וכן יעשו. ואם תאמר מאחר שמעשה אברהם אסור, איך עשה אברהם אבינו ח"ו אסור. ויש לומר הנראת שעה שאני, שהצרך לעשות פן פדי להודיע ולפרסם האמונה האמתית בעולם, שבאותו הזמן עדין לא היתה נודעת ומפורסמת.

השקת הצדיקים

צדיקי הדורות התאוו והתפללו שתנתן להם האפשרות למסור את גופם ונפשם למיתה לבורא יתברך למען שמו באהבה, ובכל ימיהם הכינו עצמם לכה. וידועים ענקי הדורות שהביעו את רצונם על כך בעתות שונות, כמו לדגמה מרן ה"בית יוסף" (עין בספרו "מגיד מישרים" פרשת וזאת הברכה), וכן מוכא בספר "אמרי יהושע" לרבי אורי יהושע מפאריסאב זצ"ל, על רבי מאיר ש"ץ בעל ה'אקדמות' (שקוראים בכמה קהלות פחג השבועות) וכן ידוע על בעל ה'דברי חיים' מצאנז (ראה ב"אוצר הספורים" ח"ב מעשה ז') וכן על החפץ חיים ("המאורות הגדולים" אות קעז בערכו; "הצדיק רבי שלמה" אות עז) וכן על רבי מיכאל דב וייסמנגל ("שלתן נחמס") וכן על רבינו יואל טיטלבוים האדמו"ר מסאטמר (שם) וכן על האדמו"ר משומרי אמונים וכן על חתנו האדמו"ר מתולדות אהרן וכן על הגרא"מ שך (פניני רבינו

נאמר בפרשתנו (כב, לב) "ולא תחללו את שם קדשי, ונקדשתי בתוך בני ישראל, אני ה' מקדשכם" וגו'. ולמהות צווי זה, אמרו חז"ל בתורת פהנים והובא ברש"י כאן "...ונקדשתי - מסר עצמך וקדש שמי. יכול ביחיד, תלמוד לומר בתוך בני ישראל. וכשהוא מסר עצמו ימסר עצמו על מנת למות, שכל המוסר עצמו על מנת הנס, אין עושין לו נס" וכו' עין שם. והנה קיים מצוה זו בפעל, אף על פי נחשבת לגדירה והעתי לקיומה אינה ביד האדם, וחז"ל הזהירו במקומות רבים את היהודי לכל יכניס עצמו למצב פנה שידרש ל'בחר' בין לעבור על חקי התורה או להקריב על קדוש השם, שבהשתדלות פזאת הוא מתחייב בנפשו (וראה לקמן מדברי השל"ה הקדוש) מפל מקום נתנה אפשרות לכל יהודי לחיות על קדוש השם, ומאותן דרכים המזופים את האדם ומעלים את נשמתו, פאשר יתכוונן ויגמר בדתו למסור את נפשו על קדושת השם אם וכאשר ידרש לזה. ומחשבות אלו יש בהם בחינה מהמעלה הקדושה של מסירות נפש. וכך כתב השל"ה הקדוש (הגהות לעשרה הלולים), "וענין מסירת הנפש הוא פך, הרהר בצער המיתות האכזריות, ויעשה מספם לסבל הצער הגדול שבעולם. ויעשה לעצמו טבע, פי פן ההרגל הוא טבע, רצוני לומר, יחשב פאלו האש שורף אותו וכואב לו והוא מתגבר וסובל, פכה יחשב פכל יום הרהר פאלו הרגיש צער האש או סקילה ומתגבר בשביל קדשת שמו. ואפשר שזה רמז רבי עקיבא פמה שאמר, פל ימי הייתי מצטער על זה ועכשו שבא לידי לא אקיימה, פלומר פל ימי הייתי עושה הרגל לטבעי על זה פאלו הייתי סובל הצער וכדי להגביר עליו, ואיך לא אקיימנו עתה פי נעשה טבעי אצלי. ועל זה רומז הפסוק גם פן, עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה (תהלים, מד כג), הנה פל יום ויום אנחנו מוסרים גופנו למיתה לסבל צער המיתה החמורה, ממילא לאחר זמן כשיבא הדבר לידי מעשה אזי הוא נקל בעינינו, ולא נחשבנו רק כצאן לטבחה, פי פבר הרגל בזה ונעשה טבע אצלנו. ומה שאמר רבי עקיבא, מתיבא לידי ונקיימנו, הראה לנו במליצת לשונו דין אחד מענין מסירת נפש, והוא זה, שלא יחשב אדם מאחר שהוא פן מצוה רבה מצות קדוש השם, אהדר אחר מצוה זה פדרך שמהדרין אחר פל

האבי עזרי"י עמ' (ד) וכן על רבי שלמה קורח ראב"ד בני ברק (בספרו "ועמך כולם צדיקים" עמ' מ) ועל עוד צדיקים וקדושים, וזכר כל הצדיקים לברכה לחיי העולם הבא, זכותם יגן עלינו אמן

עצם הבעת הרצון לקדש את השם ולהתכונן לזה, פועלת גדולת ונצורות בנפש האדם, ובגון לכפרת עוונות (עין "שער הפגנות" דרושי קריאת שמע, דרוש ו' דכ"ד) והוא מתקוני התשובה (עין בספר תרדים פרק סב), מעלה עליו כאלו עקד את עצמו (עין שם פרק ט וכן ב"אגרת התשובה" לרבינו יונה יום א' אות יא) ומחשבות אלו חשובים בעקבות יצחק (עין השל"ה הקדוש שער האותיות - סוף אות א' משם הוהר הקדוש עין ח"א כד ע"ב. ובאופנים שמביא שם) וגם נוחל מאתים עולמות (עין זהו הקדוש שם) וכן מסגלת להציל מעברה בכמה אופנים (עין בספר חסידים סי' קעג; "לקוטי מוהר"ן" קאפ, סימן פ'; ספר התניא ועוד) ומחשבה זו מעוררת למידת הבטחון בה' (עין רבינו בתי בספרו "כד הקמח" ערך 'אבל') וכן מסייעת ליראת שמים (עין "אורחות צדיקים" שער השמחה) ובכזה מעלה בעל חי לדרגת אדם (עין "שבת מוסר" פרק לו) ומסגלת להנצל מפל צער וצרה ולמי שנתחייב למלכות (עין "מלט נפשו" לרבי אברהם חמוי; "סגולות ישראל" אות תקעז, מהדורת הרב ריאחי, הוצאת 'פלדהיים') ועוד רבים. [נה] יתברך וזכנו להוציא לאור מה שקבצנו מצדיקים נוספים ומסגלות מחשבה זו.

לא פעם עצמו רשעי אמות העולם נפעמים מגדל אהבת הצדיק להשם יתברך, ונכונותו לקדש את שמו אפילו במיתה קשה. ונביא עבדה אחת מיני רבות, על האדמו"ר ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א שפעם הצאר ניקלאי ימח שמו וזכרו, שידועה רשעותו ואכזריותו ליהודים, הזמין את ה"צמח צדק" עם עוד רבנים לארמונו. הצאר מסר לידם נר רשמי של מלכות רוסיה, שמלבד העשורים המלכותיים, לא נכתב בו דבר, ובקש מהם לחתם בשוליו את חתימות ידם, והרגיע אותם שאין להם לדאג כלל, כי לא יעשה שמוש בחתימתם לרעה. בין המנהיגים היה רב רפורמי

שהסכים לחתם מיד. ולאחר שאים על השאר שאם לא יחתמו יוציאם להורג, חתמו גם הרבנים האחרים. אבל ה"צמח צדק" סרב בתקף לחתם באומרו שאינו סומך על חסדי המלוכה ואינו חותם על שטר שאינו יודע תוכנו. פנה אליו הצאר והזהיר אותו שאם יעמוד בסרובו אז חיי תלויים לו מנגד, וצטט לו הצאר מהנביא ישעיה (א, יט-כ) את הכתוב: "אם תאבו ושמתם טוב הארץ תאכלו, ואם תמאנו ומרתם, חרב תאכלו" וסיים את הפסוק: "כי פי ניקלאי דבר" רחמנא ליצילן. פאשר שמע זאת ה"צמח צדק" הגיב שאם לא "פי ה' דבר" רק "פי ניקלאי דבר" אזי אינו דואג ומצבו לא רע בכלל. הצאר נדהם מעקשנותו ואמץ לבו ועזב את החדר בכעס. תקף עם יציאתו מהחדר, נכנסו חילים והובילו את ה"צמח צדק" למאסר למשך תקופה. חששו של ה"צמח צדק" התאמת, וכעבר זמן קצר הוציא הצאר את הכתב, עליהם היו חתומים שאר המנהיגים, ללא חתימת ה"צמח צדק" ושם נאמר שהרבנים מסכימים על גיוס היהודים רחמנא ליצילן והרבנים החרדים הצטרעו על השגנה שיצאה מתחת ידם. זמן קצר לאחר מכן, הורה הצאר ניקלאי לשחרר את הצמח צדק ממאסרו. הצאר הרשע גם הסביר את הסבה לפיה ראה לשחרר את הצדיק: ראיתי שהוא משתוקק להרג על קדוש ה' ולא רציתי למלאות את תאוות לבו... ואכן נתקיים הדבר שלא ה' דבר, אלא ניקלאי לבדו דבר! (מקבד על פי "מאמר מרדכי" לרמ"ח מסלונים זצ"ל ח"ג עמ' קכה, וספרים נוספים).

עת להקרב בין זמני הקרבנות
על דרך זה נראה להבין מדוע הוראה זו מופיעה בתוך עניני זמני הקרבת הקרבנות [שפותחים בהוראה כללית לזמן הכשרת הקרבן (כו, כז) - מיום השמיני והלאה ללידת הבהמה, ואסור (כו, כח) שלא לשחוט בהמה טהורה עם ולדה באותו יום. והמשך בענין קרבן תודה וזמן אכילתו (כו ט-ל). ולאחריה הוראה לקדוש השם והאסור לחלל את שמו יתברך,

ושוב חזרת התורה לזמני הקרבנות בשבת ובמועדים בפרוט והחובה מענינם] שפשם שלכל קרבן יש זמן מיוחד להקריבה ועת קצוב לאכילה, וכל חריגה מהעת המיוחד לה, לא רק שלא יעלה לו לרצון אלא שאף לפגול יחשב, כך גם מצות קדוש השם, שנתנה למועדים מדיקים, שהקדוש ברוך הוא מחליט עליהם, ובהגיע השעה עליו למסור את הנפש למיתה בקדוש השם. ואלו כל נסיון להביא לידי מצבים כאלו, לאסור יחשב. וכשם שלשבת ולכל מועד וחג נדרש הכנה, כך נדרשת הכנה לקיום מצוה עצומה זו.

נשים לב שמצוה זו באה בסמוך למצוות הפרוכות בזמן אכילת תודה, הפותחת בלשון (כב, ט) "וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו". והנה ידוע שהתודה היא מהות היהודי [וכפי שהרחבנו בשנים קודמות בפרשת ויחי, שיהודי נגזר גם מלשון תודה]. ועל דרך זה נראה לרמוז לענינו, כי כל ישראל מצוים על קדוש השם, אך לכל יהודי יש זמן פרטי בו ידרש לקדש את השם, או במהלך חייו, במסירת רצונותיו לרצון השם יתברך, או שיזכה למעלה הגדולה ביותר בזה - לההרג על קדושת השם בעת נסיון בזמן שיהליט עליו הבורא יתברך. והמשתף לכל ישראל הוא "לרצונכם תזבחו" הרצון התמידי לך, שיהיה "זבח תודה לה'" שזו אינה מגבלת בזמן. ויהי רצון שזוכה למסר את נפשנו להשם בשמחה ובטוב לבב, ונקריב את רצוננו אליו יתברך לעשות רצונו כל ימי חיינו אמן פן יהי רצון ויהיו הדברים והתועלת מהם לעלוי נשמת מרת אמי שושנה בת טובה עליה השלום הכ"מ, רוח השם תניחנה בגן עדן עם שאר מנוחי ישראל. אמן פן יהי רצון.

משיחות המגידים שליט"א
הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125671)
שבת שלום ומברך

נפלאות הבורא ית"ש מה רבו מעשיך ה' בדם זחנמה עשית

סגולה סגולות לעם סגולה • יאושעת לעם נאשע פרה

סגולות פסח שני ושבו של ספירת הוד

כתב בספר "פרי צדיק" (פסח שני אות א) "...ומפסח שני ולהבא מתחיל מדת הוד שהוא ענין התקדשות האדם מצדו להתקרב להקדושה והוא ענין שושבינא דמטרוניא. והחדש הזה נקרא הודש וזו שהוא ענין הויו והודו של קדשת ישראל שפרמו על תקון פגם הברית כמו שנאמר ביוסף ופה תאר ויפה מראה וכל ענין יפי וזיו קלסתר פנים הנזכר בתורה הקדושה הוא מכון על קדשת הברית וקמו שאמרו על ר' יוחנן שהיה משפירי דירושלים (ב"מ פד). ואמר על עצמו אנא מורעא דיוסף קאתינא (פרכות כ ע"ב) והחדש איר הוא נגד מדת יסוד לכן נקרא בשם וזו פמבאר בזהר הקדוש (ח"ג קיז ע"ב) ותכלית התקון נגמר בחדש זיו. ואמרנו רמז על זה במדרש (שיר השירים רבה ב' ה) למה לא נתנה תורה מיד ביציאת מצרים משל למלך שחלה בנו וכו' אמר להם עדיו לא בא בני לזיו וכו' (ונת' ראש חדש איר מאמר א) ובחדש זיו נגמר הרפואה ותקון הנפש בשלמות ועל ידי זה נעשים מוכנים לקבלת התורה". ועין ב"אגרא דכלה" שהדשי ניכון איר סיון נתן לחללו יעקב אבינו עליו השלום ובהן הכללת ישראל ביציאת מצרים ומתן תורה.

הרוק לבעלי החיים

הרוק מועיל בשמירת הפה ומסייע להנאת האכילה ולתהליך הבליעה. ישנה חיה מוזן נדיר שאין לה בלוטות רוק, באשר הרוק אינו מתאים למבנה מערכת גופה ומהותה. הבורא ית"ש שכן חיה זו בסמוך למקורות מים בגוונגל, ונתן בה תבונה להטביל ולהרטיב את מאכליה באגמי המים לפני האכילה. במחקר שנערך לפני מספר שנים, נחשפה חיה זו. החוקרים נסו להרחיקה מן האגם, החיה לא יכלה לאכול וגרעה ברעב (על פי "טובה יביעו"). אך זו יוצאת מן הכלל, לרב בעלי החיים יש רוק. מבין בעלי החיים ישנם שעושים שמושים נוספים ברוק שבפיהם. ישנם מיני עופות רבים שמשתמשים ברוק לבניית קנם. רבים מבעלי החיים מרגיעים את כאבם בלקוק פצעייהם. פעלות אלו גם מסייעים לרפוי הפצע ולהגנה מנגיפים וזהומים. הכלב מקרר את גופו על ידי שרובב לשונו הרטבה ברוק. הנחשים מסתייעים ברוק כדי להתיז את ארסם. וכהנה שמושים נוספים.